

Використані джерела

1. Крисько Ж. Л. Аналіз сучасного стану ринку праці Тернопільської області / Ж.Л. Крисько, О. П. Михасів // Причорноморські економічні студії. – Випуск № 15. – Одеса, 2017. – С. 163-166.
2. Енциклопедія сучасної України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=18730. – Назва з екрану.
3. Економіка знань [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://www.rusnauka.com/15_DNI_2008/Economics/33052.doc.htm. – Назва з екрану.
4. Волкова О. В. Ринок праці [Електронний ресурс] / О. В. Волкова. – Режим доступу до ресурсу: https://pidruchniki.com/19991130/ekonomika/rinok_pratsi. – Назва з екрану.

Шумада Віктор

(науковий керівник: д. н. держ. упр., доцент, професор кафедри менеджменту та публічного управління Толуб'як В. С.)

ІНСТРУМЕНТИ ЗАЛУЧЕННЯ КОШТІВ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ ДЛЯ ІНВЕСТИВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Інвестиційна політика відіграє значущу роль в загальній системі економічного регулювання, оскільки визначає напрямки, шляхи і способи модернізації всього народногосподарського комплексу на основі капітальних вкладень, здатних якісно змінити стан продуктивних сил. Для інвестиційної політики чи не найважливішу роль відіграє інституціональна складова та її регіональний аспект, оскільки реальні інвестиційні проекти реалізуються на певних територіях і потребують місцевої підтримки, що сприяє активізації інвестицій, заохочує інвесторів до стратегічного капіталовкладення, яке відіграє не лише економічну, але і соціальну функцію.

Загальновідомо і підтверджується світовими тенденціями те, що інвестори мають чіткі переваги щодо розміщення коштів, і головним критерієм при цьому є надійність умов для розміщення і відтворення інвестованих ресурсів, що превалює над інтересами в швидкості та мультиплікативності повернення капіталу. Проведені в низці регіонів України дослідження інституціонального забезпечення інвестиційної діяльності свідчать про низький ступінь реальної гарантованості прав власності інвесторів. Найбільш актуальними проблемами, на думку інвесторів, в Україні є відносини з податковими органами, перевірки та недосконалість нормативно-правового регулювання, проблеми у сфері земельних питань, питання отримання ліцензій та інші. Оскільки більшість з цих проблем виникає на місцевому рівні при безпосередньому провадженні діяльності суб'єктами інвестиційного процесу, то і регуляторні механізми також повинні мати локалізований рівень [1, с. 30-31].

Характерною ознакою значної частини регіональних програм розвитку інвестиційної діяльності в Україні є їхня орієнтація на прискорене залучення

іноземних інвестицій. Між тим, як зазначає Т. Затонацька, у сучасному світі все більше країн орієнтуються на проведення політики так званого «інвестиційного протекціонізму», роблячи акцент на пріоритетному розвитку внутрішнього інвестиційного ринку і підвищенні його значення у забезпеченні економічного зростання. Відтак, досягнення балансу у питанні державного контролю щодо економічної безпеки та розвитку галузей, що є суверенним правом кожної країни, та необхідністю залучення прямих іноземних інвестицій, залишається одним з основних завдань державної інвестиційної політики [2, с. 6]. Політика інвестиційного протекціонізму направлена на збереження суверенітету країни та забезпечення її економічної безпеки, нейтралізацію таких загроз з боку іноземних інвесторів як: монополізація національного ринку, залежність національних виробників від іноземних кредиторів, перетворення національної промисловості у сировинну базу розвинених країн, встановлення контролю з боку іноземців над стратегічно важливими галузями економіки тощо.

У контексті таких поглядів одним із найбільш перспективних механізмів збільшення інвестицій в економіку регіонів України є залучення капіталу трудових мігрантів. В країнах, що розвиваються вони є потужним джерелом інвестування економіки, сприяють розвитку депресивних регіонів. В Україні, за різними оцінками, сума грошових переказів трудових мігрантів у кілька разів перевищує обсяги прямих іноземних інвестицій. [3, с. 379]. Внаслідок цього, збільшення обсягів грошових переказів трудових мігрантів провокує зростання цін на ринку нерухомості, збільшення імпорту споживчих товарів та практично не позначається на рівні економічного розвитку регіонів та країни в цілому.

Світовий досвід пропонує доволі широкий спектр дієвих механізмів для перетворення коштів трудових мігрантів в інвестиційні ресурси стимулювання регіональної економіки. Як зазначає Т. Гошко, механізмом швидкого залучення коштів для реалізації інфраструктурних потреб може бути випуск спеціальних регіональних облігацій та їх розміщення серед мігрантів і діаспори. За останні 60 років цим механізмом скористались уряди більш як 20 країн світу на суму понад 50 млрд. дол. Однак, сама науковець визнає, що випадки використання спеціальних облігацій мають поодинокий характер і зазвичай пов'язані із фінансуванням регіональних програм будівництва соціальної інфраструктури, зруйнованої через природні катаклізми і військові конфлікти [4]. Іншим оригінальним механізмом залучення міграційного капіталу, можливість впровадження якого пропонує розглянути Т. Гошко, є реалізована у Мексиці програма «три для одного», яка передбачала співфінансування інвестиційних проектів у соціальній сфері за рахунок бюджетних коштів (з федерального бюджету та бюджету конкретного штату) і переказів трудових мігрантів та за співвідношенням 2 : 1.

Специфічним механізмом залучення коштів мігрантів до інвестування соціально-економічного розвитку регіонів є так звані пайові фонди діаспори.

Функціонуючи за схемою колективного інвестування, пайові фонди є каналами надходження в регіональну економіку не лише коштів, але й нових технологій, джерелом відкриття інвестиційних можливостей регіону для іноземного ринку капіталу. В окремих державах ці пайові фонди зорієнтовані на першочергову допомогу підприємствам малого бізнесу, що не лише сприяє розвитку місцевої економіки, але й має важливе соціальне значення.

Не зважаючи на теоретично можливу ефективність цих важелів залучення міграційного капіталу до інвестування економіки регіонів України, на практиці їхнє застосування вимагає вирішення цілого комплексу проблем за активного сприяння з боку органів державної та місцевої влади. Зокрема, серед важливих проблем залучення коштів трудових мігрантів як ресурсу інвестування економіки регіону фахівці Національного інституту стратегічних досліджень визначають такі: недостатність знань та підприємницьких навичок у трудових мігрантів; слабка поінформованість мігрантів про підприємницькі можливості й законодавчі вимоги; відсутність державних програм (в тому числі з використанням механізмів державно-приватного партнерства), що стимулюють співвітчизників-мігрантів вкладати кошти у бізнес-проекти в Україні [5]. На думку науковців, найбільшою проблемою, що перешкоджає активному залученню міграційних капіталів в економіку країни є високий рівень корупції та низька довіра суспільства до органів влади [6]. Без вирішення цієї проблеми будь-які спроби використання фінансових інструментів для мобілізації коштів трудових мігрантів приречені на невдачу.

Поряд із активізацією боротьби з корупцією, до стратегічних напрямів регіональної політики залучення коштів трудових мігрантів для інвестування місцевої економіки можна зарахувати наступні:

- активізація діяльності центрів зайнятості стосовно працевлаштування трудових мігрантів в Україні, в тому числі з можливістю дистанційної роботи; проведення інформаційної кампанії та відкриття спеціалізованих курсів для поширення знань основ підприємницької діяльності, відкриття власної справи, бухгалтерського обліку та оподаткування для потенційних підприємців з числа трудових мігрантів;

- активне використання механізму державно-приватного партнерства в рамках реалізації регіональних програм соціально-економічного розвитку. При цьому, варто віддавати перевагу реалізації інвестиційних проектів у регіонах з високим рівнем трудової міграції та депресивною економікою. Таким чином, поряд із поліпшенням економічної ситуації буде забезпечено також вирішення актуальних соціальних проблем бідності, безробіття тощо;

- розробка регіональних програм залучення приватних трансфертів до фінансування малого бізнесу на кшталт програм компанії «SNC-LAVALIN» та Інтер-Американського банку розвитку, реалізованих свого часу в Мексиці. Ці

програми дали можливість досягти суттєвого прогресу у розвитку дрібного бізнесу та торгівельної інфраструктури у штатах зі значним числом трудових мігрантів. Велику роль у цьому плані відіграє сприяння з боку регіональних органів влади щодо створення асоціацій та земляцтв трудових мігрантів для мобілізації фінансових ресурсів [5].

Використані джерела

1. Буркинський Б., Лайко О. Сучасні напрямки регіональної інвестиційної політики. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2014. Вип. 3(107). С. 29-37.
2. Затонацька Т. Світовий досвід формування державної інвестиційної політики та механізмів її реалізації. Вісник КНУ ім. Т. Шевченка. Серія: Економіка. 2014. Вип. 9 (161). С. 6-10.
3. Коваль Я. Економічний механізм залучення коштів трудових мігрантів громадськими організаціями з метою розвитку підприємництва в Україні. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2013. Вип. 3(101). С. 377-385
4. Гошко Т. Шляхи залучення коштів трудових мігрантів в економіку України. Наукові записки НУ «Острозька академія». Серія: Економіка. 2011. Вип. 17. С. 317-321.
5. Флейчук М., Радіца О., П'ятковська О. Інституційні механізми залучення коштів трудових мігрантів як інвестиційного ресурсу розвитку економіки периферійних територій західних регіонів України: Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1338/>
6. Хворостина О. Чому заробітчани не готові інвестувати в українські інфраструктурні проекти. LB.ua. 17.05.2016. URL: http://ukr.lb.ua/economics/2016/05/17/335305_chomu_zarobitchani_gotovi.html

Яцина Тетяна

(науковий керівник: д.е.н., доцент кафедри менеджменту
та публічного управління Васіна А.Ю.)

ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ОРГАНУ

Функціональний аналіз управлінської діяльності в державних установах та організаціях пов'язаний із питанням аналізу її функціонування з позиції ефективності. Ефективність управлінського процесу не зводиться лише до успішної реалізації управлінських функцій, запровадження інноваційних управлінських технологій та економного використання фінансових, технічних, людських та інших ресурсів. Вона є більш широким поняттям, яке втілюється у подальшій реалізації всіма учасниками управлінського процесу свого потенціалу, і, як наслідок, актуалізує розвиток всієї управлінської системи.

Здійснення функціонального аналізу діяльності працівників державного органу має базуватись на критеріях, що розкривають успішність діяльності органів виконавчої влади як суспільної одиниці. До таких критеріїв належать: 1) цілеспрямованість організації (характеризує готовність організації до досягнення цілей); 2) згуртованість організації (характеризує стійкість та міцність міжособистісних взаємодій в організації, психологічний стан системи